

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.II.20.264/2025/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Springer Petra ügyvéd (cím) által képviselt kérelmező1 neve I. rendű és kérelmező2 neve II. rendű kérelmezőknek (mindketten: cím) a dr. Varga István ügyvéd (cím) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetésére irányuló nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 8.Pk.20.054/2025/8. számú végzése ellen a kérelmezők által 9. sorszám alatt, a kérelmezett által 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja és a kérelmezett marasztalásának összegét 374 000 (háromszázhetvennégyezer) forint vagyoni elégtételre és az általános forgalmi adó összegét is tartalmazó 455 398 (négy százötvenötezer-háromszázkilencvennyolc) forint elsőfokú költségre felemeli, a kérelmezők által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 1 296 (egyezer-kétszázkilencvenhat) forintra leszállítja, míg az állam terhén maradó elsőfokú eljárási illeték összegét 11 220 (tizenegyezer-kétszázhusz) forintban állapítja meg; egyebekben a végzést helyben hagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy fizessen meg egyetemlegesen a kérelmezők javára 15 (tizenöt) napon belül az általános forgalmi adó összegét is tartalmazó 82 216 (nyolcvankétezer-kétszáz tizenhat) forint másodfokú költséget.

Kötelezi a kérelmezőket, hogy fizessenek meg az Magyar Államnak 3 979 (háromezer-kilencszázhetvenkilenc) forint fellebbezési illetéket; míg megállapítja, hogy a további 10 021 (tízezer-huszonegy) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú eljárási és a fellebbezési illetéket – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára – legkésőbb ezen ítélet meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül kell megfizetni. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] felperes1 neve, felperes2 neve és felperes3 neve felperesek, valamint a kérelmezettek mint alperesek között támfalépítés és kártérítés tárgyában 2009. július 21. napján indult a Budakörnyéki Járásbíróságon eredetileg P.20.696/2009. számon polgári peres eljárás.

[2] A kérelmezett által 2022. január 25-én meghozott és a kérelmezők számára 2022. március 3-án kézbesített jogerős ítéletével szemben a kérelmezők 2022. május 11-én terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet.

[3] A felülvizsgálati eljárás előterjesztésekor a Debreceni Törvényszék előtt 8.Pk.20.248/2022. számon volt folyamatban a per elhúzódása okán vagyoni elégtétel megfizetése iránti nemperes eljárás, amely miatt az iratokat 2022. április 12. napjától a kérelmezett Jogi és Igazgatásszervezési Főosztályához küldték meg, amely szervezeti egységet a járásbíróság az iratok visszaküldése érdekében 2022. május 12. napján megkeresett és elrendelte az iratok 2022. május 30., majd 2022. június 15-ig nyilvántartásba helyezését. Utóbbi időpontját tévesen rögzítették a lajstromban 2023. június 15. napjában. Az iratok a Debreceni Törvényszékről 2022. november 16-án érkeztek vissza, a járásbíróság pedig 2023. január 16-án intézkedett a felülvizsgálati kérelem a Kúriára felterjesztéséről.

[4] A Kúria 2023. február 6-án rendelkezett a tárgyalás kitűzéséről. Ezt követően a felülvizsgálati eljárás eredményeképpen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését követően a per a kérelmezett 2024. december 3-án, a kérelmezők jogi képviselője jelenlétében kihirdetett 3.Pf.20.578/2024/11. számú jogerős ítéletével fejeződött be.

[5] A Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. számú végzésével befejeződött nemperes eljárásban a kérelmezők részére a per 2009. július 22. és 2022. január 25. napja közötti időszakára 1 669 200 forint vagyoni elégtételt ítélték meg.

A kérelem és az ellenirat

[6] A kérelmezők az eljárás elhúzódása miatt a per 2022. január 26. és 2024. december 3. napja közötti, összesen 1043 napja figyelembevételével egyetemlegesen kérték a kérelmezettet 417 200 forint vagyoni elégtétel a javukra megfizetésére kötelezni.

[7] A kérelmezett az elleniratában az eljárás számított időtartamából kérte levonni – elsődlegesen – a polgári peres eljárásban érvényesíthető vagyoni elégtételről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: (a továbbiakban: Pevtv.) 15. §-ának (4) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem késedelmes felterjesztése és intézése folytán *az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában* a 2022. május 17. és 2023. január 16. közötti 245 napot.

Az elsőfokú végzés

[8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőknek 15 napon belül egyetemlegesen 341 200 forint vagyoni elégtételt és 143 919 forint elsőfokú perköltséget, ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. A kérelmező-ket kötelezte az állam javára egyetemlegesen 2 253 forint eljárási illeték megfizetésére, míg megállapította, hogy a további 10 263 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[9] Részben találta alaposnak az elleniratban meghatározott időtartam levonása iránti kérelmet. Kifejtette: a kérelmezők a korábbiakban ugyanennek az alapeljárásnak a kapcsán már érvényesítettek vagyoni elégtétel iránti igényt, mely eljárásban – ahogyan az alapeljárásban is – a kérelmezőket ugyanaz a jogi képviselő képviselte. Éppen ezért a vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezés iránti kérelem ismételt előterjesztése kapcsán a kérelmezőknek tisztában kellett lenniük azzal, hogy a bírósági érdekkörben felmerülő késedelem esetén eljárás elhúzódása miatti kifogást kell előterjeszteniük. A felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban azzal is tisztában kellett lenniük, hogy a kérelmezettnek „haladéktalan” intézkedési kötelezettsége van a felterjesztést illetően, amely rövid intézkedési határidőt jelent, amelyre az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 238. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel 8 napos határidőt vett alapul. Nyilvánvalóan nem volt tőlük elvárható az, hogy tudják, az ellenérdekű fél terjesztett-e elő illetve mikor felülvizsgálati kérelmet, azonban az előzőek szerint ha bíznak a bíróság szakszerű eljárásában és a törvényi határidők betartásában, azt alappal feltételezhetnék volna, hogy legkésőbb 2022. május 19-én az iratok felterjesztésére sor kerül. Ehhez képest legkésőbb 2022. június 30-án a kérelmezőknek a saját felülvizsgálati kérelmük tekintetében már észlelniük kellett volna, hogy intézkedési késedelem mutatkozik. Ezért a 2022. július 1. és 2023. január 16. napja – amikor az iratok felterjesztése megtörtént, ekként már nem állt fenn mulasztás – közötti 200 napot találta levonhatónak.

[10] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság így a kérelemben jelölt 1043 napot 200 nappal csökkentve, 853 nap után kötelezte a kérelmezettet 341 200 forint vagyoni elégtétel megfizetésére, ezt meghaladóan utasította el a kérelmet.

[11] A pernyertesség arányát a kérelmezők javára 82 %-ban határozta meg, a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése szerint kötelezte a kérelmezettet az arányos felszámított és megállapított perköltség megfizetésére. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján 50 000 forint óradíj és 8 munkaóra alapján 400 000 forint + áfa összegben felszámított ügyvédi munkadíj összegét eltúlzottnak találta, ezért azt az Ükr. 3. §-ának (6) bekezdése alapján mérsékelte. Az ügyvédi óradíj összegét 35 000 forintban határozta meg azzal az indokkal, hogy az 50 000 forint összegű ügyvédi óradíj a piaci viszonyokkal arányban nem áll. Figyelemmel volt arra, hogy a kérelmezők jogi képviselője az alapperben is eljár, a korábbi vagyoni elégtétel iránti kérelmet is ő terjesztette elő, így a vagyoni elégtétel iránti ismételt előterjesztett igény tekintetében az iratok tanulmányozása bizonyosan nem vett igénybe több munkaórát, azt a kérelem elkészítése és az elleniratra tett észrevétel megírása körében összesen négy munkaórát állapította meg. Ebben a részben tekintettel volt arra is, hogy bár a kérelem 13 oldal terjedelmű volt, azonban azt a jogi képviselő a kérelem elbírálásához szükségtelen számításokkal együtt terjesztette elő. Ezért teljes pernyertesség esetén az ügyvédi munkadíj 140 000 forint + áfa mértékben alapos. A Pp. 101. §-ának (1) bekezdése értelmében a megállapított pernyertességi arányok szerint hivatalból határozott a meg nem fizetett illeték viseléséről, figyelemmel a kérelmezett az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességére.

A fellebbezések és a fellebbezésre tett észrevételek

[12] Az elsőfokú végzés ellen mind a kérelmezők, mind a kérelmezett fellebbezést terjesztettek elő.

[13] A kérelmezők a fellebbezésükben kérték a végzés megváltoztatását és elsődlegesen a kérelmezett a kérelmük szerinti marasztalását; másodlagosan az elsőfokú perköltség 400 000 forint + áfa összegre felemelését. A kérelmezettel szemben másodfokú költséget is felszámítottak.

[14] Előadták, hogy a végzés sérti a Pevtv. 15. §-ának (3)-(5) bekezdéseit, az 1952. évi Pp. 114/A. §-át, 272. §-ának (5) bekezdését, a Pp. 2. §-ának (2) bekezdését, 342. §-ának (1) bekezdését, 346. §-ának (4)-(5) bekezdéseit, 279. §-ának (1) bekezdését; az ügyvédi munkadíjra vonatkozó részében az Ükr. 2. §-a (1) bekezdésének a) pontját, 2. §-ának (2) bekezdését, a Pp. 346. §-ának (4)-(5) bekezdését, 279. §-ának (1) bekezdését és 346. §-ának (5) bekezdését.

[15] Kiemelték: az elsőfokú bíróság nem a tényekből indult ki, hanem feltételezéseken alapuló elemzéssel azt vizsgálta, hogy a kérelmezőknek mikor kellett volna felismerniük a Kúria késedelmét, miközben az iratok tényszerűen még nem is voltak a Kúriánál. Ha a Kúria 2022. július 1. napján nem rendelkezett az iratokkal, akkor fogalmilag nem következhet be olyan mulasztás, amely eljárás elhúzódása miatti kifogással orvosolható lett volna. Ténylegesen meg nem történt késedelmekre alapított kifogást nem lehet elvárni. Az elsőfokú bíróság egészen 2023. január 16. napjáig az iratokat nem továbbította a Kúria részére, a Kúria így 2022. május 16. napján az iratok felterjesztése hiányában tényszerűen nem volt abban a helyzetben, hogy bírói intézkedést tegyen és ennek megfelelően semmilyen intézkedési határidő nem indult meg a vonatkozásában, így 2022. június 15-én sem járhatott le semmiféle intézkedési határidő.

[16] Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett az elleniraton azzal, hogy a levonható időtartamot nem a kérelmezett által megjelölt 2022. május 16. napjától, hanem 2022. május 11. napjától számította. A levonható időtartam 2022. május 11. napjához igazítása azért is téves, mert a felülvizsgálati kérelem benyújtásának napján a bíróságnak értelemszerűen nem indulhat meg semmilyen intézkedési határideje.

[17] Sérelmezték a jogi képviselővel kapcsolatos elvárhatóságra tett elsőfokú indokolást is. A felülvizsgálati kérelmet 'ügyvéd neve' ügyvéd nyújtotta be, aki nem azonos a jelen ügy jogi képviselőjével, utóbbi kizárólag a járásbíróság hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban hozott ítélete elleni fellebbezés során kapcsolódott be ügyvédként. Az a következtetés, hogy azonos jogi képviselő esetén a képviselőnek tudnia kellett volna, hogy mikor és hogyan kell kifogással élni, nem a konkrét ügy objektív tényállásán, hanem a képviselő személye körüli szubjektív, feltételezett tudásszinten alapszik. A kifogás előterjesztésének kötelezettsége nem levezethető általános elvárásból vagy tapasztalatból, hanem jogszabályi feltételekhez kötött.

[18] Részletezték, hogy egyébként nem állt fenn a kérelmezők által nyilvánvalóan felismerhető késedelem. A Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.261/2023/2. számú végzésének

felhívásával előadták, hogy egyáltalán nem lehetettek tisztában azzal, hogy ennek oka az ügyben elsőfokon eljáró bíróság részéről az iratok felterjesztésének elmaradásában rejlő, vagy egyébként a Kúria által elkövetett mulasztás, különös tekintettel arra, hogy a kérelmezők a felterjesztés tényéről egyébként sem kapnak az 1952. évi Pp. alapján külön tájékoztatást. A kérelmezők számára tehát még csak az sem volt és lehetett egyértelmű, hogy melyik bírósághoz és milyen mulasztás okán kell a kifogást előterjeszteni. Ezen túl, még ha a kérelmezők tisztában is lettek volna azzal, hogy az iratok a Kúriához felterjesztésre kerültek, abból a tényből, hogy a Kúria részéről egészen 2023. február 6. napjáig nem került sor tárgyalás kitűzésére, nem volt egyértelműen és nyilvánvalóan felismerhető a mulasztás ténye, hiszen a felülvizsgálati ügyekben az az általános tapasztalat, hogy egy éven belüli időpontra a felülvizsgálati tárgyalások egyébként sem kerülnek kitűzésre. Mindezek alapján a kérelmezők számára egyáltalán nem volt felismerhető, hogy az észszerű időtartamon belül ne történt volna intézkedés a bíróság részéről.

[19] Nem lehet továbbá eltekinteni a kérelmezők szerint attól sem, hogy az eljáró bíróság azért nem tudta az iratokat felterjeszteni a Kúriához, mert azt a kérelmezett Jogi és Igazgatásszervezési Főosztályának meg kellett küldenie, és az iratok csak 2022. november 16. napján kerültek vissza a Debreceni Törvényszékről a vagyoni elégtétel megfizetése iránti eljárás lefolytatását követően, így az iratok fizikai hiányára tekintettel a felterjesztés késedelme nem volt elhárítható körülmény.

[20] Sérelmezték az elsőfokú perköltség mérséklését. Ebben a részben szerintük a Kúria Pfv. 20.887/2023/6. számú precedensképes határozatában foglalt vizsgálati szempontoktól eltérést meg sem indokolta az elsőfokú bíróság. Nem derül ki, mit vett releváns piacnak és ekként az ügyvédi munkadíjat mihez képest tekintette eltúlzottnak. Nem derül ki továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a mérséklés során milyen szempontokat vagy milyen összehasonlítást vett figyelembe. A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.418/2024/5., Pf.II.20.363/2024/5. és Pkf.II.20.253/2024/2. számú határozatainak hivatkozásával hangsúlyozta, hogy a kikötött óradíj nem volt tekinthető eltúlzottnak. A felszámított ügyvédi munkaóra arányban állt az elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A kérelmezők a vagyoni elégtétel iránti nemperes eljárás megindításához kapcsolódó kérelem elkészítésére 4 ügyvédi munkaórát, míg az elleniratra történő nyilatkozat tervezetének elkészítésére 4 ügyvédi munkaórát számítottak fel, amelyet az elsőfokú bíróság indokolatlanul mérsékelte 4 ügyvédi munkaórára. Téves az a szemlélet, amely mérséklési szempontnak tartja az alapperben illetve a vagyoni elégtétel iránti eljárásban az azonos jogi képviselőt, hiszen nyilvánvalóan újra át kell tanulmányozni az iratokat. A Kúria precedensképes határozatában írt tartalmi értelmezést jelenti, hogy a jogi képviselő a kérelmet a kérelem elbírálásához szükségtelen számításokkal együtt terjesztette elő, amely nem lehet a mérséklés alapja. Az ügyvédi munkaráfordítás arányosságát tévesen közelítette meg abból a szempontból, hogy az érdemi döntése szempontjából végül mi volt releváns kérelmezői előadásnak tekinthető.

[21] A kérelmezett a fellebbezésében kérte a végzés megváltoztatását és a kérelmezett marasztalásának 18 000 forint összeggel leszállítását.

[22] Továbbra is az elleniratban írt teljes, 2022. május 17. és 2023. január 16. közötti 245 nap figyelmen kívül hagyását kérte. Vitatta azt az értelmezést, hogy a felülvizsgálati kérelem és az iratok Kúriára való haladéktalan felterjesztési kötelezettségére az 1952. évi Pp. 238. §-a (1) bekezdésében írt 8 napos intézkedési kötelezettség vonatkoztatható.

Amennyiben a jogalkotó szándéka a bíróság ezen intézkedési kötelezettsége kapcsán arra irányult volna, hogy a felülvizsgálati kérelmet és az iratokat 8 napon belül legyen köteles felterjeszteni a Kúriához, amennyiben a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő valamennyi féllel szemben lejárt, illetve ha a felülvizsgálati kérelmet valamennyi fél benyújtotta, úgy kifejezetten ezt a 8 napos határidőt rögzítette volna. Ezért a bíróság intézkedési kötelezettsége már 2022. május 17. napján fennállt a felülvizsgálati kérelem és az iratok Kúriához való felterjesztését illetően. A jogász szakképzettségű meghatalmazottal eljáró kérelmezőktől, az abban az időszakban már tizennegyedik éve folyamatban lévő eljárásban, egy vagyoni elégtétel iránti nemperes eljárás lefolytatását követően, elvárható volt, hogy az ügy állását illetően tájékozódjanak, akár úgy, hogy arról az alapperben eljár bíróságnál, vagy a Kúrián érdeklődjenek, akár úgy, hogy az 1952. évi Pp. 119. §-ának (1) bekezdésében rögzített iratbetekintési jogukkal éljenek.

[23] A kérelmezők a kérelmezett fellebbezésére tett észrevételükben, az ellenérdekű fél fellebbezésével támadott részében az elsőfokú végzés helybenhagyását kérték. A fellebbezésben írtak megismétlése mellett felhívták, hogy a következetes bírósági gyakorlat szerint az eljárás elmulasztása miatti kifogás előterjesztésének a követelményét az egyes mulasztások gondos vizsgálatával, egyedileg, a jogintézmény céljával, a sérelem orvoslására alkalmasságával, és mindezek alapján a féltől elvárható magatartással összefüggésben kell értékelni. Kiemelték – többek között –, hogy összeegyeztethetetlen lenne a vagyoni elégtétel intézményével annak elvárása, hogy a felek a bíróságok olyan adminisztratív mulasztásai ellen nyújtsanak be eljárás elhúzódása miatti kifogást, amely mulasztás tényéről, mibenlétéről a bíróság erre vonatkozó tájékoztatása hiányában maguk sem rendelkeznek információval.

[24] A kérelmezett a fellebbezésre tett észrevételében, megismételve az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontját, az ellenérdekű felek fellebbezésével támadott részében az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte. Előadása szerint az iratokat legkésőbb 2022. május 17. napján fel kellett volna terjeszteni a Kúriára. A bíróság azonban mulasztott, amikor csak 2023. január 16. napján intézkedett a Kúriára való felterjesztés érdekében. A jogi szakképzettségű meghatalmazottal eljáró kérelmezőktől, az abban az időszakban már tizennegyedik éve folyamatban lévő eljárásban, egy vagyoni elégtétel iránti nemperes eljárás lefolytatását követően, nyomatékosan elvárható volt, hogy az ügy állását illetően tájékozódjanak, akár úgy, hogy arról az alapperben eljár bíróságnál vagy a Kúrián érdeklődjenek, akár úgy, hogy élnek iratbetekintési jogukkal.

A másodfokú bíróság döntése

[25] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzés a kérelmezettet 323 200 forintban marasztaló rendelkezését; a kérelmezők fellebbezését részben alaposnak, a kérelmezett fellebbezését alaptalannak találta a következők szerint:

[26] A jogvita elbírálása alapvetően annak az értelmezésén múlt, hogy elvárható volt-e illetve mennyiben és mikor volt elvárható az alapperben a kérelmezőktől az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése azzal kapcsolatban, hogy bár 2022. május 11-én a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, azonban a Kúria csak 2023. február 6-án rendelkezett a tárgyalás kitűzéséről. A fellebbezéseikben a felek törvényes kérelhárítási eszköz alkalmazásának az elsőfokú bíróság által meghatározott elvárhatósági

mércéjét támadták – csak éppen ellenkező előjellel, a kérelmezett szigorúbb, a kérelmezők pedig enyhébb zsinórmértéket állítva. A kérelmezett lényegében az eszköz mérlegelést és méltányosságot nem engedő azonnali igénybevételének kötelezettségére, a kérelmezők pedig, részletes fellebbezési érvelésük szerint különösen annak az alapperben a funkciójának megfelelő alkalmazhatatlanságára helyezték a hangsúlyt. Ezért az ítéltáblának a fellebbezés elbírálása során értékelnie kellett a jogintézmény lényegét, annak a vagyoni elégtétel csökkentettségében jelentkező kihatását, a bírói gyakorlat ezzel kapcsolatos alakulását és mindezen szempontok az adott ügyre vonatkoztatását.

[27] A Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, mely szerint bírósági eljárás vagy eljárási szakasz időtartamába nem számítható bele az a bírósági eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartam, amely a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül telt el, ha a kérelmező – habár arra jogszabályban biztosított lehetősége volt – nem nyújtott be kifogást az eljárás elhúzódása miatt.

[28] Ennek a jogszabályhelynek a pusztán nyelvtani értelmezése egyértelmű: amennyiben a bíróság törvényes határidőt mulasztott vagy a bírósági határidőt elmulasztó féllel szemben nem intézkedett vagy észszerű időtartamon belül nem intézkedett, úgy az eljárás elhúzódása miatti kifogás akár egyetlen napos hiánya is a vagyoni elégtételre alapot adó időtartam kötelező csökkentésére vezethet. Ez a formális értelmezés azonban nem felel meg az Alaptörvény 28. Cikkében meghatározott követelményrendszernek, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, megállapítva a jogszabályok célját, és az értelmezés során azt veszik alapul, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A lényeges kiindulópont ezért a vagyoni elégtétel intézményének a rendeltetése.

[29] A jelen ügy előzményének tekintendő, azonos felek között folyamatban volt, a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. számú végzéssel (közzétéve: BDT2023. 4600) elbírált nemperes eljárásnak az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (kihirdetve: 1993. évi XXXI. törvény) 6. Cikke (1) bekezdésében szabályozott, a tisztességes tárgyaláshoz való jog elválaszthatatlan részét képező, az ügyek észszerű időn belüli befejezéséhez való jog tényleges érvényesíthetősége szempontjából kiemelkedő jelentősége volt. Nem csupán azért, mert a hazai jogtörténetben az első, ilyen tárgyú jogerős érdemi befejezés volt; hanem azért is, mert ekkor kellett először állást foglalni az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmaradásának a vagyoni elégtételre kihatásáról – amely állásfoglalásnak utóbb ki kellett állnia az Emberi Jogok Európai Bírósága, valamint az Alkotmánybíróság jogértelmezésének próbáját is. Az észszerű idő érvényesülésének ugyanis semmiképpen nem felelt volna meg egy olyan bírói gyakorlat, amely túlzottan szigorúan, rugalmatlanul értelmezi ennek a speciális perorvoslati eszköznek az igénybevételi kötelezettségét, ezáltal lényegében kiüresíti a sérelmet szenvedett felek kompenzálhatóságát; de az a megoldás sem tűnt megfelelőnek, amely figyelmen kívül hagyja – egyébként a 2018. január 1-jén hatályba lépett Pp. által alapvető szintre is emelt perkoncentráció biztosítása érdekében elvárható – a felek felelősségét is előtérbe helyező megközelítést.

[30] Az új jogintézmény célhoz kötött értelmezéséből kialakuló, folyamatosan fejlődő bírósági gyakorlat azt vette alapul, hogy az eljárás elhúzódása miatti kifogás a magyar polgári eljárásjogban a bírósági eljárás elhúzódása miatti kifogás jogintézményének

bevezetéséhez kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi XIX. törvény által az 1952. évi Pp. 114/A.-114/B. §-aival beiktatott, 2006. április 1-je óta létező jogintézmény, amely rendeltetése a törvény vagy a bíróság által meghatározott vagy egyébként a bíróság által az ügy észszerű időn belüli intézésének elmulasztása („inaktív időszak”) miatti közvetlen sérelem kiküszöbölése. A Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése nem utólag alapított egy jogvédelmi elvárás, hanem az eljárás elhúzódása miatt pénzbeli szankciót érvényesítő féltől azt kéri számon, hogy igénybe vette-e azt a jogi eszközt, amelyet a jogalkotó kifejezetten az észszerű idő sérelmének az elhárítására vezetett be. Ennek a sajátos jogorvoslatnak az 1952. évi Pp. 114/A. §-ának (2) bekezdése illetve a Pp. 157. §-ának (1) bekezdése nem valamennyi, a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam orvoslása végett teszi lehetővé az igénybevételét, hanem csupán akkor, ha a bíróság valamilyen – törvény vagy saját maga által megállapított – határidőt mulasztott vagy észszerű időn belül nem intézkedett; más eljárási szabálysértések elhárítására ez a jogintézmény nem szolgál. Másrészt a határidők és az észszerű időtartam elmulasztása mellett is vizsgálni kell annak a sérelem elhárítására alkalmasságát. Ezen túl a jogorvoslati eszköz igénybevételének elvárhatósága során azt kell alapul venni: a bíróság kötelezettsége a saját közhatalmi tevékenységére irányadó szabályok betartása, így a feleknek is abból a feltételezésből kell kiindulniuk, hogy a bíróságok betartják a rájuk vonatkozó – így az észszerű időn belüli cselekvés – eljárási szabályait. Ezért a féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén az az elvárható, hogy akkor terjesszen elő emiatt kifogást a folyamatban lévő perben, ha a bíróság olyan mértékben mulasztotta el az észszerű időn belüli eljárási cselekmények kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető, az eljárási kötelezettség megszegésére vonatkozó jelzéstől pedig alappal várhatja a sérelem kellő időben és eredményességgel történő orvoslását. Ez az értelmezés feleltethető meg az Emberi Jogok Európai Bírósága elvárásainak – a jogalkalmazói értelmezés ismeretében azt hatékonynak találó Szaxon v. Hungary 54421/21 ügyben hozott döntés szerint – és egyeztethető össze a Pevtv. létrehozásának jogalkotói céljával. (a hivatkozott határozaton kívül továbbá a teljesség igénye nélkül: Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.003/2023/2. – közzétéve: BDT2023. 4620, Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.055/2023/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.083/2023/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.284/2023/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.289/2023/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.326/2023/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.008/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.336/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.542/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.030/2025/2, Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.067/2023/6.)

[31] Az eljárás elhúzódása miatti kifogás igénybevételének indokoltságát és elvárható idejét ekként mindig az ügy egyedi körülményeihez kell igazítani. Irányadóként szükséges felhívni a jogalkalmazói szempontok között, amely szerint a Pevtv. hatálybalépését követő bírósági mulasztás esetében fokozottabban elvárható a féltől, hogy kifogást terjesszen elő az eljárás elhúzódása miatt – hiszen akkor már ismert lehetett előtte, hogy annak elmaradását a jogalkotó a részére egyébként járó vagyoni elégtétel csökkentésével kívánta szankcionálni Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.011/2025/4.) Nem lehet azonban elvárni a féltől, hogy folyamatosan ellenőrizze az eljáró bíróságot és a legcsekélyebb határidő-mulasztást is azonnal kifogásolja meg. (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.316/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.317/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.336/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.496/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.542/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.547/2024/2.)

[32] Kétségtelen, hogy a vagyoni elégtétel iránti nemperes eljárásokban jellemzően felmerül, hogy az eljárás elhúzódása miatti kifogás eleve nem a megfelelő eszköz a fél felelősségének a sérelem elhárításában való közreműködése meghatározása: a bírói gyakorlat azonban éppen ennek a jogintézménynek a sajátosságai, különösen annak a rendes perorvoslattal szemben nem alapjogi tartalmára alakította ki az előzőekben részletezett szempontrendszeret. Bár ezzel kapcsolatos részleges, a visszaható hatályú jogalkotás, valamint a diszkrimináció tilalmából kiinduló alkotmányos aggályokat felvető kritika megjelent a szakirodalomban is [Boda Zoltán: A vagyoni elégtétel lehetséges jogalkalmazási kérdései és válaszlehetőségei, Miskolci Jogi Szemle, 2022/1., 195-213.; Springer Petra: Magyarország első, érdemi határozattal lezárult polgári peres eljárás elhúzódása miatti vagyoni elégtétel érvényesítésére irányuló eljárásának tapasztalatai, Polgári Jog 2023/5-6.], mind az Emberi Jogok Európai Bírósága, mind az Alkotmánybíróság ennek a kialakított bírósági gyakorlat szerinti alkalmazhatóságát megfelelőnek találta. A Szaxon-ügyben született döntés többek között a Pevtv. 15. §-a (4) bekezdését – az ahhoz kapcsolódó, éppen a hivatkozott ügyben először megjelent jogalkalmazói értelmezés mellett – nem találta aggályosnak azzal, mely szerint ez a rendelkezés a vagyoni elégtétel feltételeként szabja, hogy a kérelmező kifogással éljen az eljárás elhúzódásával szemben, de az a vagyoni elégtétel ügyében döntő bíróságok szerint nem alkalmazható automatikusan, hanem azt mindig az adott ügy körülményeire tekintettel kell alkalmazni. Az Alkotmánybíróság 3065/2025. (III. 7.) AB határozata sem találta az észszerű időn belüli elbíráláshoz való joggal ellentétesnek a megvalósult szabályozási konstrukciót.

[33] A felek az eljárás elhúzódásának megakadályozásában vállalt felelősségét – hangsúlyozottan méltányos értelmezéssel, az ebben aktív bíróságok felelősségének előtérbe helyezésével – az ekként szemléltetett iránymutatáshoz kapcsolódóan szükséges értelmezni minden egyes konkrét ügyben. A határidők betartása elsődlegesen a bíróság kötelezettsége, a felek magatartása során a bíróságok szabálykövető magatartásában való bizalomból kell kiindulni, de a nyilvánvaló késedelmek esetében a felektől is elvárható annak, az eljárások elhúzódásának megakadályozására alkalmas jelzése. Lényeges ennek körében, hogy a vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárásban értékelt eljárás elhúzódása miatti kifogás körében figyelembe vehető minden olyan beadvány, amely tartalma szerint arra irányul, hogy az adott határidő eredménytelen elteltét, a bírósági cselekmény hiányát sérelmezze. (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.253/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.446/2024/2.)

[34] Mindezek alapján helyesen foglalt állást abban az elsőfokú bíróság, hogy azt követően, hogy a kérelmezők 2022. május 11-én felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, és ezután hónapokon keresztül sem a felülvizsgálati tárgyalás kitűzéséről, sem a felülvizsgálat tárgyaláson kívüli intézéséről, sem azt akadályozó bármilyen cselekményről értesítést nem kaptak; így bár először kétségtelenül abban bízhattak, hogy ennek oka valamilyen, az ügy szabályszerű intézésében rejlik, az inaktivitás hosszú ideje alapján fel kellett volna merülni bennük, hogy ennek oka a bíróság határidő-mulasztása és elvárható lett volna a további elhúzódás megakadályozása érdekében annak a bíróság felé jelzése.

[35] A kérelmezők fellebbezése arra helyesen mutatott rá, hogy azzal nem lehetek tisztában, hogy mi a késedelemnek a pontos oka és hogy az még az elsőfokú bíróság vagy a Kúria előtti eljárással van-e összefüggésben, mindössze azt észlelhették, hogy annak ellenére, hogy a felülvizsgálati kérelmüket már régóta előterjesztették, nem történnek eljárási cselekmények. Téves azonban az a megközelítés, amely abból indul ki, hogy akkor várható el az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése, ha a fél tudomással bír a mulasztással

kapcsolatos minden körülményről. Ellenkezőleg: gyakran éppen a mulasztás okozza azt, hogy a fél nem láthat rá az eljárás menetére. A bíróság a határidők betartásáért való felelőssége kapcsán közömbös, hogy mi okozta annak túllépését; hasonlóan, ha a fél csak az inaktivitás tényét észleli, akkor is elvárható annak sérelmezése. A bíróság mulasztása számos körülmény miatt történhet, így figyelmetlenség, téves perceselemény, meghatározott adatok indokolatlan bevárása vagy akár tudatos határidő-túllépés következtében. Az eljárás elhúzódása miatti kifogásnak éppen az a lényege, hogy ha már a bíróság nem tett eleget törvényi kötelezettségének, erre a fél is felhívja a figyelmet és ezáltal elő tudja segíteni az időmúlás általi sérelem megfelelő elhárítását.

[36] Arra helytállóan hivatkoztak a fellebbezésükben a kérelmezők, hogy sem azt nem tudhatták, hogy az ellenérdekű fél a jogerős ítéletet mikor vette kézhez, ehhez képest mikor járt le a vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségének határideje, éltek-e felülvizsgálati kérelemmel, ezzel összefüggésben a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő valamennyi féllel szemben mikor járt le, illetve a felülvizsgálati kérelmet valamennyi fél mikor nyújtotta be, és így az iratokat mikor kellett az elsőfokú bíróságnak haladéktalanul felterjeszteni a Kúriához. Akkor azonban, amikor azt kell megítélni, hogy elvárható volt-e illetve mikor volt elvárható az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése, indokolt az eljárás rendes, a perrendi előírásoknak megfelelő menetéből kiindulni, és ehhez igazítottan állást foglalni a jelentős késedelem nyilvánvaló felismerhetőségéből. Ez a rendes menet pedig olyanképpen modellezhető, hogy amikor 2022. március 3-án a kérelmezők a jogerős ítéletet kézhez vették, feltételezhetők – hiszen természetesen az elsőfokú bíróság egyszerre rendeli el a kézbesítést a felek részére – hogy az ellenérdekű fél közel azonos időben szintén átveszi a határozatot, ehhez képest nagyjából hasonló időtartamban terjeszthet elő felülvizsgálati kérelmet. Amikor a kérelmezők 2022. május 11-én benyújtották a felülvizsgálati kérelmüket, alappal indulhattak ki abból, hogy ebben az időszakban vagy lejárt az ellenérdekű fél részére rendelkezésre álló határidő vagy a felülvizsgálati kérelmet ehhez képest ez a fél is benyújtotta, nem sokkal ezt követően – egyetértve az elsőfokú bírósággal abban, hogy az 1952. évi Pp. 272. §-ának (5) bekezdésében írt „haladéktalan” felterjesztési kötelezettség rövid, 8 napnál nem hosszabb időben határozandó meg – az iratokat a Kúriára fel is terjesztik. Erre tekintettel számíthattak arra, hogy az így bekövetkező szükségszerű időmúlást követően a Kúria – figyelemmel arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban nincs helye hiánypótlásnak –, ha a felülvizsgálati kérelmet hivatalból nem utasítja el, az 1952. évi Pp. 270. §-ának (1) bekezdése és 274. §-ának (4) bekezdése értelmében alkalmazandó 243. §-ának (1) bekezdése alapján 30 napon belül, a tárgyalásra képviselőjüket idézi vagy a tárgyaláson kívüli elintéséről értesíti. Miután ez hosszú idő alatt nem történt meg, észlelhetővé vált, hogy a bíróság részéről jelentős határidő-túllépés valósult meg, amely által a per hatékony, észszerű időben lefolytatásának követelménye sérült, ezért elvárható volt annak valamilyen formában jelzése, amely a következetes bírói gyakorlat szerint megfelel az eljárás elhúzódása miatti kifogásnak. Arról is tudomással kellett a kérelmezőknek bírnia, hogy az akkorra már hatályba lépett Pevtv. szerint ennek az esetlegesen igénylendő vagyoni eljárás összegére is kihatása lehet.

[37] Az ugyan megfelel a valóságnak, hogy ha a Kúria 2022. július 1. napján nem rendelkezett az iratokkal, akkor fogalmilag nem következhetett be nála olyan mulasztás, amely eljárás elhúzódása miatti kifogással orvosolható lett volna, de ennek a következők miatt nincs jelentősége. A ténylegesen meg nem történt késedelmekre alapított kifogást nem lehet elvárni ugyan, de arról a kérelmezők kétségtelenül meggyőződhetnek, hogy a bírósági szervezetrendszeren belül valahol bekövetkezett valamilyen intézkedés elmaradásából eredő

mulasztás, függetlenül attól, hogy az iratok még az elsőfokú bíróságon vagy a Kúrián vannak-e. Ha az egyértelmű, hogy a felterjesztést követően szükséges az intézkedés, de az a fél számára éppen a mulasztás miatt nem állapítható meg, hogy a felterjesztés megtörtént-e, az még nem mentesíti az eljárás elhúzódása miatti kifogás elvárható előterjesztése alól. Éppen a jogintézmény tartalmi és céljának megfelelő alkalmazása miatt az a megfelelő értelmezés, hogy ilyen esetekben bárhol benyújtható a kifogás, mert ha az nem arra a bíróságra érkezett, amelynek intézkedési kötelezettsége lenne, a kérelmet továbbítja a megfelelő bíróságra vagy értesíti a felet arról, hogy intézkedési kötelezettsége hiányában hol kell benyújtani azt. Bármely bíróság figyelmének a felhívása az eljárási rendben való inaktivitásra ekként alkalmas lehet a sérelem elhárítására, ezért nem ad mentességet annak a kétségtelen nem felismerhetősége, hogy az iratok tényszerűen mikor voltak a Kúriánál.

[38] Nem osztotta az ítéltábla azt a kérelmezői fellebbezési hivatkozást, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett az elleniraton azzal, hogy a levonható időtartamot nem a kérelmezett által megjelölt 2022. május 16. napjától, hanem 2022. május 11. napjától számította. Mivel a per számított időtartamából levonást ehhez képest későbbi kezdő időponttól határozta meg – és ezt a kérelmezett javára az ítéltábla sem találta indokoltnak módosítani –, ezért fel sem merülhet a rendelkezési elv ez okból megsértése.

[39] A kérelmezők sérelmezték az elvárhatósággal kapcsolatos okfejtést, amely figyelembe vette azt, hogy az alapperben jogi képviselővel jártak el, és annak a személye az eljárás egyes részében azonos volt a jelen ügy jogi képviselőjével. Azzal nem értett egyet az elsőfokú bíróság, hogy a kifogás előterjesztésének kötelezettsége ne lenne levezethető általános elvárásból vagy tapasztalatból, hanem jogszabályi feltételekhez kötött; éppen a Szaxon-ügyben is elfogadott egyedi mérlegelés teszi lehetővé valamennyi szempont gondos értékelését – a bírósági mulasztások gyakoriságát, súlyát és időtartamát, a felek perben tanúsított magatartását, az ügy sürgős befejezéséhez fűződő különleges érdeket, a bizonyítás sajátosságait, a jogvita bonyolultságát, vagy bármilyen értékelhető tény. Mindezeknek az összevetésével lehet csak megnyugtatóan állást foglalni abban, hogy mikor volt a féltől elvárható a bírósági késedelem felismerése. A jogi képviselőtől a professzionális pervitel, az eljárási jogintézmények szakmai ismerete folytán jobban elvárható, hogy tisztában legyen a határidő-mulasztás megvalósulásával, jelentőségével és a sérelem elhárítására alkalmas jogorvoslatokkal.

[40] Annak sem tulajdonított az ítéltábla jelentőséget, hogy az eljáró bíróság azért nem tudta az iratokat felterjesztetni a Kúriához, mert azt a kérelmezett Jogi és Igazgatásszervezési Főosztálya csak 2022. november 16. napján küldte vissza a vagyoni elégtétel megfizetése iránti eljárás lefolytatását követően. Mindez az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában volt így, azonban éppen annak igénybevétele lehetett volna alkalmas arra, hogy az eljáró bíróság felismerje saját mulasztását és haladéktalanul intézkedjen annak elhárítása, az iratok a felterjeszthetőség érdekében visszaküldése iránt.

[41] Mindezeket figyelembe véve elvárható volt a kérelmezőktől az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése, az elsőfokú bíróság azonban ennek időpontja tekintetében túlzottan szigorú mércét alkalmazott. Nem megalapozott a következetes ismertett jogalkalmazói gyakorlat alapján a kérelmezetti fellebbezés által célzott ennél is korábbi elvárható idő meghatározása. Azzal a hivatkozással kapcsolatban, hogy a bíróság intézkedési kötelezettsége már 2022. május 17. napján fennállt a felülvizsgálati kérelem és az

iratok Kúriához való felterjesztését illetően, hangsúlyozza az ítéltábla: a féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén nem az az elvárható, hogy azonnal, hanem csak akkor terjesszen elő emiatt kifogást, ha nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető a bíróság mulasztása, amely ekként szükségszerűen a határidő-túllépéshez képest többlet idő. Olyan mérce pedig nem támasztható a féllel szemben, hogy az eljárás iratait folyamatosan nyomon kövesse: az 1952. évi Pp. 119. §-ának (1) bekezdésében szabályozott iratbetekintési jog a fél számára csupán jogosultságot jelent, de nem teremt kötelezettséget arra nézve, hogy folyamatosan tájékozódjon az ügy állásáról; az iratbetekintés elmulasztása a terhére nem értékelhető (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.169/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.336/2024/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.542/2024/2.).

[42] Az adott per egyedi körülményeit figyelembe véve, különösen azt, hogy a kérelmezők nem tudhatták, hogy a jogerős ítéletet az ellenérdekű fél mikor vette át, volt-e a kézbesítésben bármilyen akadály, ehhez képest terjesztett-e elő és mikor felülvizsgálati kérelmet, azzal kapcsolatban merült-e fel a bíróságnak további intézkedési kötelezettsége, egybevetve azzal, hogy a hatályos Pp. megoldásához képest az 1952. évi Pp. a felterjesztéssel és a felülvizsgálat elintézésével kapcsolatos határidejei nem egyértelműek, értelmezést igénylőek voltak, tekintetbe véve az ítélezési szünetet és hogy valóban ebben az időszakban köztudomású volt a Kúria leterheltsége, az ítéltábla nem 2022. június 30. napját, hanem 2022. szeptember 30. napját határozta meg azon időpontként, amikor az előzőekben felsorolt valamennyi szempont figyelembe vételével már mindenképpen elvárható volt a kérelmezőktől az az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése, így a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése alapján nem a 2022. július 1. és 2023. január 16. napja, hanem a 2022. október 1. és 2023. január 16. napja közötti, összesen 108 napos időszak levonásának van helye. Ennek értelmében a vagyoni elégtétel összege 43 200 forinttal csökkentendő. A kérelemben jelölt 1043 napot 108 nappal csökkentve, 935 nap után a kérelmezett ezért 374 000 forint vagyoni elégtétel megfizetésére köteles.

[43] A megváltozott marasztalási összeg alapján a kérelmezők elsőfokú pernyertessége 89,6 %. A költségviselést azonban nem csupán a kérelem megváltozott eredményességéhez kell igazítani, mert alappal sérelmezték a kérelmezők a fellebbezésükben az elsőfokú felszámított költség csökkentését.

[44] A fél a peres eljárásban – és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (Bpnp.) 1. §-ának (1) bekezdése alapján a nemperes eljárásban – a jog érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült perköltség megtérítését a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján, annak felszámításával kérheti. Ez a perköltség magában foglalja a jogi képviselő közreműködésével felmerült kiadásokat, ami az elsőfokú eljárásban még az Ükr. alapján volt érvényesíthető. Ez lehetséges a megbízási szerződésben kikötöttek alapján (2. §), vagy a pertárgyérték alapulvételével (3. §). A jelen esetben a kérelmezők az ügyvédjükkel kötött óradíjon alapuló elszámolást tartalmazó szerződés szerint számították fel a költség összegét, és a bíróságnak is ebből kellett kiindulnia.

[45] Az Ükr. 2. §-ának (1) bekezdése nem határozza meg a felszámítható ügyvédi munkadíj mértékét, az egyértelműen szabad megállapodás tárgya. Ennek a szabad megállapodásnak azonban a 2. §-ának (2) bekezdése állít korlátot akkor, amikor feljogosítja a bíróságot – akkor is, ha az ellenérdekű fél azt nem vitatja – a kikötött ügyvédi munkadíj

kivételes esetben történő mérséklésére. Ennek a rendelkezésnek a helyes értelmezése érdekében adott egyértelmű útmutatást a Kúria hivatkozott precedensértékű Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletében, amikor annak [41] bekezdésében rögzítette, hogy a szerződésben megállapított munkadíj bíróság általi mérséklése a szerződés tartalmának szabad meghatározása alapelveivel szemben kivételes és ebből adódóan szűken értelmezendő. Az óradíj mértékére legfeljebb akkor terjedhet ki, ha a piaci viszonyokkal és a józan ésszel (Alaptörvény 28. cikk) nyilvánvalóan ellentétes, kirívóan eltúlzott mértékű.

[46] A felszámított költséget megalapozó ügyvédi munkaóradíj mértéke csak akkor mérsékelhető, ha az kirívóan, a piaci, gazdasági viszonyokkal nem magyarázhatóan oly mértékben magas, hogy az józan ésszel sem magyarázható. Egyetértett az ítéltábla a kérelmezők érvelésével annyiban, hogy a kikötött és általuk érvényesített 50 000 forint + áfa óradíj a jelenlegi ár- és értékviszonyok mellett, bár kétségtelenül magas, a piaci viszonyokkal és a józan ésszel nem ellentétesen kirívó mértékű, ekként nem eltúlzott. Az ítéltábla a bírói gyakorlat alapján hivatkozik a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.363/2024/5. számú ítéletére, amely az ítélethozatalkor 64 000 forint + áfa összegnek megfelelő óradíjat nem mérsékelte; a Pécsi Törvényszék 2.Gpkf.50.179/2023/2. számú, valamint a Kúria Kf.V.39.291/2020/5. számú ítéleteire, amelyek a nettó 35 000 forint ügyvédi óradíjat nem találták eltúlzottnak; valamint a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.005/2024/4. számú ítéletére, amely szerint a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapján 40 000 forintos ügyvédi óradíj nem eltúlzott.

[47] Az eljárásban a kérelem elkészítésére és előterjesztésére 4 munkaórát, az elleniratra adott nyilatkozat elkészítésére 4 munkaórát, összesen 8 munkaórát az ítéltábla elfogadhatónak tartott. Kétségtelen, hogy ezek a beadványok formálisan elkészíthetők 2-2 óra alatt is, de az ügyvédi jogi képviselési tevékenység ennél összetettebb: az szükségszerűen magában foglalja az ügyféllel konzultációt, a beadványok tervezését, összeállítását és benyújtását, az eljárás iratainak tanulmányozását. Az elszámolható munkaórák száma nem mérsékelhető azért, mert az alapperben a jogi képviselő részben ellátta a kérelmezettek képviselését. Egyrészt: helyesen hivatkoztak arra a kérelmezők, hogy nem egészében, csak a járásbíróóság hatályaon kívül helyezés folytán megismételt eljárásában hozott ítélete elleni fellebbezés során kapcsolódott be képviselőként; másrészt az alapper iratainak az ismerete mellett sem indokolatlanul határozható meg a kérelem, majd az észrevétel összeállítására és előterjesztésére összesen 8 munkaóra, hiszen az ügyfelekkel konzultáció, a vagyoni elégtétel iránti nemperes eljárás sajátosságaihoz igazodó előadások megfogalmazása és a beadványok elkészítése az alappertől független, a nemperes eljárásban keletkezett iratok szükséges tanulmányozása mellett nem kirívóan magas az így számított időtartam. Helytállóan sérelmezte a fellebbezés, hogy a mérséklésre nem ad alapot, hogy a kérelmet a kérelem elbírálásához kétségtelen számításokkal együtt terjesztették elő, hiszen a Kúria hivatkozott ítélete hangsúlyozza, hogy nem értékelhető a mérsékelhetőség tekintetében az ügyvéd munkájának (tartalmi) minősége, a beadványt abból a szempontból nem lehet vizsgálni, hogy az ott tett közlések mennyiben voltak szükségesek. Mindezekre tekintettel a kérelmezők az elsőfokú eljárásban felmerült költségükként indokoltan számítottak fel 400 000 forint + áfa összeget.

[48] A kérelmezők az így felszámított elsőfokú ügyvédi díj a módosult pernyertességi arányukhoz igazodó részének a megfizetésére tarthatnak igényt a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján, ezért ebben a részben az ítéltábla felemelte a kérelmezett által fizetendő elsőfokú költség összegét; míg ennek alapján módosul a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése szerint a kérelmezők által viselendő elsőfokú eljárási illeték összege az erre eső

1296 forintra, a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján pedig az állam által viselendő elsőfokú eljárási illeték összege 11 220 forintra.

[49] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének a fellebbezett részét a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[50] A kérelmezett 18 000 forint összeget érintő fellebbezése egészében eredménytelen, a kérelmezők 76 000 forint összeget érintő fellebbezése részben, 32 800 forint erejéig eredményes. A másodfokú eljárásban mind a kérelmezők, mind a kérelmezett felszámították költségeiket. Mivel mindkét oldal ezt akként tette, hogy a saját fellebbezésében adta elő költség igényét, az ellenérdekű fél fellebbezésére tett észrevételeikben már további költséget nem számítottak fel, ezért azok viseléséről az ítéltábla a felek fellebbezéseinek eredményessége alapján döntött. A kérelmezett egyrészt helytelenül, másrészt következetlenül jelölte meg az igényelt munkadíj jogszabályi alapját, mert az Ükr.-re hivatkozott, annak egyszerre leírva a kikötött díjra utaló 2. §-át, valamint a jogszabályi mértéken alapuló 3. §-át, ugyanakkor a fellebbezés előterjesztésének időpontjára tekintettel már a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: új Ükr.) alkalmazandó; mivel azonban a fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az után az ellenérdekű fél a felszámított költségei viselésére sem kötelezhető. A kérelmezők a másodfokú eljárásban is nettó 50 000 forint óradíj alapján 3 munkaórát számítottak fel. Bár nem adták elő másodfokon kért költségük jogszabályi hivatkozását, azonban annak alapja, mivel továbbra is a kikötött munkadíjra hivatkoztak, a fellebbezés előterjesztésének időpontjára tekintettel helyesen az új Ükr. 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja.

Az elsőfokú költség összegénél részletezettek alapján az óradíj összege a piaci viszonyokkal és a józan ésszel nem volt ellentétesen kirívó mértékű. A fellebbezés megfogalmazására, elkészítésére, benyújtására, az ügyfelekkel szükségeszerű konzultációra tekintettel pedig a 3 munkaóra sem eltúlzott. Az így meghatározható 150 000 forint + áfa a fellebbezése eredményességével arányos részének megfizetésére köteles a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján a kérelmezett.

[51] Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illetékből a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján a kérelmezett általi 18 000 forint fellebbezett érték utáni 7 000 forint, valamint a kérelmezők általi fellebbezett érték után ugyancsak a minimális illeték arányosítása szerint az eredményesen fellebbezett 32 800 forint érték utáni 3 021 forint, összesen 10 021 forint összegű rész az állam terhén marad, míg a kérelmezők által eredménytelenül fellebbezett 43 200 forint értékhez igazodó további 3 979 forint összegű fellebbezési illeték viselésére a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése értelmében a kérelmezők kötelesek a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdése által meghatározottak szerint.

Debrecen, 2025. július 8.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró